

A Pat on the Back- Forbidden, nice or needed?

Yehoshua Grunstein

Intro-Maybe we shouldn't?

מסכת אבות ב/ח- רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ומשמאי הוא היה אומר אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת

שולחן ערוך, או"ח, תקס"ה/ו- המתענה ומפרסם עצמו לאחרים להשתבח שהוא מתענה, הוא נענש על כך.

משנה ברורה [שם ס"ק יד]- נכון הוא שבכל גווי יאמר שאינו מתענה כדי שלא להחזיק טיבותא לנפשיה

A] Above and Beyond versus what obligatory

משנה ברורה [שם ס"ק יד]- ...ופשוט דכל זה בסתם תענית שאדם מקבל ע"ע אבל בתעניות הקבועין והוא במקום שמקילין בו המון מצוה לפרסם שמתענה כדי שילמדו ממנו.

B] "Hakarat HaTov

קהלת רבה ז, ד- "הכופר בטובת חברו כאילו כופר בטובתו של מקום"

מסכת בבא קמא צ"ב:- "מנא הא מילתא דאמרי אינשי ברא דשתית מיניה לא תשדי ביה קלא דכתיב

"לא תתעב אדומי כי אחיך הוא ולא תתעב מצרי כי גר היית בארצו"

רש"י - דבר הנצרך לך פעם אחת אל תבזהו

מדרש רבה בראשית פרשה ע"ט - "התחיל מעמיד הטליסין (איטליז) ומוכר בזול. זה שאומרים

שאדם צריך להחזיק טובה למקום שיש לו הנאה ממנו. רבי שמעון בן יוחאי ורבי אלעזר בנו היו

במערה י"ג שנים, ראו שצייד מנסה לצוד שתי צפורים ושמעו בת קול שאמר דימוס (פטור) ניצולה

הציפור. כששמעו בת קול ספקולטא (עונש מות) ניצודה הציפור. אמרו: ציפור אינה ניצודה בלי גזירה

מן השמים, כש"כ אדם. יצאו מן המערה והתברר להם שהגזרה בטלה. הלכו והתרחצו בחמי טבריא,

אמר רבי אליעזר לרבי שמעון: כל אלו הטובות עשתה לנו עיר טבריה ואין אנו מטהרים את הרחובות

מן המתים שהכהנים יוכלו ללכת שם? אמר: צריכים אנו לעשות טובה כדרך שהיו אבותינו (יעקב

אבינו) עושים, שהקימו איטליזים ומוכרים בזול ואמר אנו צריכים לטהר את העיר והם טהרו את העיר

ממתים. כלומר שצריכים לגמול חסד עם המקום והאנשים"

C] "Confession" for doing what's right [verbally]

דברים כ"ו/י"ב-ט"ו- כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך בשנה השלישית שנת המעשר

ונתתה ללוי לגר ליתום ולא למנה ואכלו בשעריך ושבעו: ואמרת לפני יקוק אלהיך בערתי

הקדש מן הבית וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולא למנה ככל מצותך אשר צויתני לא עברתי

ממצותיך ולא שכחתי: לא אכלתי באני ממנו ולא בערתי ממנו בטמא ולא נתתי ממנו למת

שמעתי בקול יקוק אלהי עשיתי ככל אשר צויתני: השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך

את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתתה לנו כאשר נשבעת לאבתינו ארץ זבת חלב ודבש :

הרמב"ם, הלכות מעשר שני ונטע רבעי פרק י"א/א- מצות עשה להתודות לפני יי' אחר שמוציאין כל המתנות שבזרע הארץ וזהו הנקרא וידוי מעשר.

הרב קוק [עין איה, ברכות ח"ב מע"ש, טו]- נתנה לנו התורה דרך להערה (=התעוררות) שצריך האדם שישמח גם כן לפעמים בביטוי שפתיים על המעשה הטוב אשר עשה וכפי המדה הראויה לחזק לבבו בעבודה, ולשמח נפשו בפעלי יושר כתורה וכמצוה, ראוי שימצא בנפשו קורת רוח וימלא שמחה ושלווה, ולא יהיה תמיד בעיניו כרשע וכמקצר גם במקום שיצא באמת ידי חובתו. על כן כשם שיש תועלת גדולה לתיקון הנפש בוידוי העוונות, כן יש גם כן תועלת לפרקים קבועים, שאמנם רחוקים הם ואינם תדירים כ"כ כוידוי של החטאים, כדי שלא יזוח עליו לבבו ויהיה נוטה לעצלה ולגאווה ולשרירות לב. אבל לפרקים תמצא תועלת לעבדי ה' ישרי דרך גם כן בוידוי המצות, למען ישמח בהם בלבבו ויחזק ארחות חיינו בדרך ה'..."